

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

*Tento materiál vznikl jako součást projektu
EduCom, který je spolufinancován Evropským
sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.*

Majetková (a kapitálová) struktura podniku

Eva Štichhauerová
Technická univerzita v Liberci

EDUCATION COMPANY

Nauka o podniku

Technická univerzita v Liberci a partneři
Preciosa, a.s. a TOS Varnsdorf a.s.

TU v Liberci

PRECIOSA

Obsah semináře

1. Majetková a kapitálová struktura podniku:
účetní rozvaha (balance).
2. **Majetková struktura podniku.**
3. Dlouhodobý majetek; odpisování
dlouhodobého hmotného majetku.
4. Oběžný majetek.

MAJETKOVÁ A KAPITÁLOVÁ STRUKTURA PODNIKU

Obraz maj. a kap. struktury: **ROZVAHA** (dvě strany: aktiva a pasiva).

• **Majetek** = souhrn hmotných i jiných hospodářských prostředků podniku (budovy, stroje, zařízení, materiál, dopravní prostředky, atd.)

AKTIVA = konkrétní položky majetku v rozvaze.

• **Kapitál (vlastní nebo cizí)** = finanční zdroje pořízení majetku.

PASIVA = konkrétní kapitálové zdroje.

Zákl. bilanční rovnice: $A=P$

Rozvaha

AKTIVA	PASIVA
1. Stálá aktiva	1. Vlastní kapitál
1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek	1.1 Základní kapitál
1.2 Dlouhodobý hmotný majetek	1.2 Kapitálové fondy
1.3 Finanční investice	1.3 Fondy ze zisku
	1.4 Hospodářský výsledek minulých let
	1.5 Hospodářský výsledek běžného období
2. Oběžná aktiva	2. Cizí zdroje
2.1 Zásoby	2.1 Rezervy
2.2 Dlouhodobé pohledávky	2.2 Dlouhodobé závazky
2.3 Krátkodobé pohledávky	2.3 Krátkodobé závazky
2.4 Finanční majetek	2.4 Bankovní úvěry
3. Ostatní aktiva	3. Ostatní pasíva
AKTIVA CELKEM	PASIVA CELKEM

Majetková struktura podniku

- Aktiva = souhrn prostředků (majetku), které podnikatel vlastní a slouží k podnikání (obch. Majetek).
- 3 základní skupiny:
  1. stálá aktiva (dlouhodobý majetek),
  2. oběžná aktiva,
  3. ostatní aktiva.

Dlouhodobý majetek

V rozvaze **stálá aktiva**. Někdy ozn. jako investiční majetek.

Slouží podniku **déle než jeden rok**. Základní skupiny dl. majetku:

- a) nehmotný,
- b) hmotný,
- c) finanční.

Dlouhodobý nehmotný majetek

Vstupní cena (VC) jednotlivého majetku vyšší než 60 000 Kč a jeho doba použitelnosti delší než jeden rok.

Např.: předměty z práv průmyslového vlastnictví- licence, patenty, programové vybavení – SW a jiné technické nebo hospodářsky využitelné znalosti.

Dlouhodobý hmotný majetek

- a) Nemovitý: pozemky, budovy, stavby, umělecká díla, sbírky, bez ohledu na jejich vstupní cenu,
- b) movité věci (stroje, zařízení, dopravní prostředky, inventář), jejichž ocenění je vyšší než **40 000 Kč** a doba použitelnosti **delší než jeden rok**.

DHM se nespotřebovává najednou, nýbrž **se postupně opotřebovává a znehodnocuje** (s výjimkou pozemků, uměleckých děl a sbírek) a přenáší svou hodnotu ve formě **odpisů** do nákladů podniku.

Dlouhodobý finanční majetek

- a) finanční účasti a podíly podniku v jiných podnicích, které budou v držení podniku déle než jeden rok,
- b) investiční cenné papíry a vklady, např. nakoupené akcie, obligace a jiné dluhopisy, pokladniční poukázky, vkladové listy a termínové vklady, se splatností delší než jeden rok,
- c) poskytnuté půjčky s dobou splatnosti delší než jeden rok.

Ocenění dlouhodobého majetku

Vstupní cenou se rozumí:

- a) **pořizovací cena** = cena pořízení + náklady související s pořízením,
- b) **vlastní náklady** – u majetku pořízeného ve vlastní režii,
- c) **reprodukční pořizovací cena** – cena zjištěná podle zvláštního předpisu, pro ocenění např. darovaného nebo nově zjištěného majetku.

Odpisování dlouhodobého hmotného majetku

Rozlišují se:

- 1) **Účetní odpisy** – stanovuje podnik sám s ohledem na opotřebení odpovídající běžným podmínkám užívání majetku, např. z hlediska času nebo výkonů. Co nejbližše skutečnosti!
- 2) **Daňové odpisy** – maximální částky odpisů, které připouští Zákon o daních z příjmů. Zákon umožňuje zvolit **rovnoměrné** nebo **zrychlené odpisování**. Majetek je nutno zatřídit do některé ze 6 odp. skupin.

Rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy ovlivňuje základ pro výpočet daně z příjmů!

Odpisové skupiny

Skupina	Doba odpisování (roky)	Příklad majetku
1	3	Zemědělské stroje, kancelářské stroje, počítače, software
2	5	Osobní a nákladní automobily, textilní stroje, traktory, trolejbusy
3	10	Parní kotle, výtahy, transformátory, tramvaje, lokomotivy
4	20	Plynovody, vodovody, kanalizace, komíny, stavby ze dřeva, žel. svršek
5	30	Budovy zděné, mosty, silnice, vodní díla, železniční spodek
6	50	Budovy hotelů, OD, obchodních středisek, muzea, knihovny, školy

Rovnoměrné odpisování

$$RO(1. \text{ rok}) = \text{vstupní cena} * \frac{\text{odpisová sazba}_{1.\text{rok}} (\%)}{100}$$

$$RO_N = \text{vstupní cena} * \frac{\text{odpisová sazba}_N (\%)}{100}$$

Roční odpisové sazby

Odpisová skupina	Roční odpisová sazba (%)		
	v 1. roce	v dalších letech	pro zvýšenou VC
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5,0
5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2

Příklad 1

Podnik koupil v roce 2000 počítač v ceně 50 000 Kč, náklady na přepravu činily 1200 Kč a náklady na instalaci 800 Kč.

- a) Jaká je vstupní cena majetku (pořizovací cena)?
- b) Do jaké odpisové skupiny jej zařadíme?
- c) Sestavte odpisový plán na celou dobu životnosti za předpokladu, že podnik zvolil rovnoměrný způsob odepisování.

Příklad 1: řešení 1/2

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000			
2001			
2002			

Oprávky = suma ročních odpisů (postupné načítání částek ročních odpisů)

Zůstatková cena v daném roce = vstupní cena snižená o oprávky v daném roce

Příklad 1: řešení 2/2

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000	$\frac{52000}{100} * 20 = 10400$	10 400	41 600
2001	$\frac{52000}{100} * 40 = 20800$	31 200	20 800
2002	$\frac{52000}{100} * 40 = 20800$	52 000	0

Zrychlené odpisování

$$RO (1. rok) = \frac{\text{vstupní cena}}{K_0}$$

$$RO_N = \frac{2 * ZC}{K_1 - n}$$

Koeficienty pro zrychlené odpisování

Odpisová skupina	Koeficienty pro zrychlené odpisování		
	K_0	K_1	K_Z
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Příklad 2

Platí zadání př. 1, ale zvolte *zrychlený způsob odepisování.*

Příklad 2: řešení 1/2

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000			
2001			
2002			

Oprávky = suma ročních odpisů (postupné načítání částek ročních odpisů)

Zůstatková cena v daném roce = vstupní cena snižená o oprávky v daném roce

Příklad 2: řešení 2/2

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000	$\frac{52000}{3} = 17334$	17 334	34 666
2001	$\frac{2 * 34666}{4 - 1} = 23111$	40 445	11 555
2002	$\frac{2 * 11555}{4 - 2} = 11555$	52 000	0

Příklad 2: řešení 1/2

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000	$\frac{52000}{3} = 17334$	17 334	34 666
2001	$\frac{2 * 34666}{4 - 1} = 23111$	40 445	11 555
2002	$\frac{2 * 11555}{4 - 2} = 11555$	52 000	0

Technické zhodnocení

=výdaje na dokončené nástavby, přístavby a stavební úpravy, rekonstrukce a modernizace majetku, pokud převýší částku **40 000 Kč** za rok.

Rekonstrukce – mají za následek **změnu účelu** nebo **technických parametrů**.

Modernizace – **rozšíření vybavenosti** nebo **použitelnosti** majetku.

Technické zhodnocení zvyšuje vstupní, resp. zůstatkovou cenu majetku a musí se odpisovat.

Rovnoměrné odp. po technickém zhodnocení

$$RO_{TZ} (1.\text{rok}) = \text{zvýšená vstupní cena} * \frac{OS_{ZVC}}{100}$$

Zrychlené odp. po technickém zhodnocení

$$RO_{ZZC}(1.rok) = \frac{2 * \text{zvýšená } ZC}{K_z}$$

$$RO_{ZZC(n)} = \frac{2 * ZC}{K_z - n}$$

n ... počet let, ve kterých již bylo před daným rokem odepisováno s TZ. V roce následujícím po roce, kdy došlo k TZ, je $n=1$.

Příklad 3

Platí zadání příkladu č. 1.

Sestavte odpisový plán pro počítač za předpokladu, že ho podnik v roce 2002 **modernizoval nákladem 40 500 Kč.**

- a) Rovnoměrný způsob odepisování
- b) Zrychlený způsob odepisování.

Příklad 3 b) rovnoměrné odpisy: řešení 1/2

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000	10 400	10 400	41 600
2001	20 800	31 200	20 800
2002	$\frac{ZVC * OS_Z}{100}$		
...			

Zvýšená vstupní cena = vstupní cena navýšená o hodnotu TZ.

Příklad 3 b) rovnoměrné odpisy: řešení 2/2

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000	10 400	10 400	41 600
2001	20 800	31 200	20 800
2002	$\frac{92500 * 33,3}{100} = 30803$	62 003	92500-62003=
...			30 497
2003	30 497	92 500	0

Zbývá-li předposlední rok odepisování ZC nižší než by byl RO vypočtený v posledním roce dle vztahu (tj. $30497 < 30803$), je skutečná částka RO v posledním roce odepisování dána nižší ZC, tj. $RO = 30\,497$ Kč.

Příklad 3 b) zrychlené odpisy: řešení

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000	17 334	17 334	34 666
2001	23 111	40 445	11 555
2002	$\frac{2 * ZZC}{k_z}$		
2003	$\frac{2 * ZC}{k_z}$		
...	k_z^{-n}		

Zvýšená zůstatková cena = zůstatková cena předchozího roku + technické zhodnocení

Příklad 3 b) zrychlené odpisy: řešení

Rok	Roční odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2000	17 334	17 334	34 666
2001	23 111	40 445	11 555
2002	$\frac{2 * 52055}{3} = 34704$	75149	17351
2003	$\frac{2 * 17351}{3-1} = 17351$	92 500	0
...			

$$ZZC = 11\ 555 + 40\ 500 = 52\ 055$$

Další pravidla pro odpisování

- ✓ vypočtené odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru,
- ✓ způsob odpisování nelze měnit po celou dobu odpisování majetku,
- ✓ pokud dojde v průběhu roku k vyřazení majetku, lze uplatnit odpis ve výši 1/2 roční částky,
- ✓ pro výši odpisu v prvním roce není rozhodující datum pořízení majetku, ale majetek musí být evidován u poplatníka k 31. 12.,
- ✓ **neodpisují se:** pozemky, umělecká díla a sbírky, bezúplatně nabytý majetek.

Oběžný majetek

V rozvaze označen jako **oběžná aktiva**.

Při činnosti podniku se spotřebuje najednou nebo u něj proces přeměny na peníze nepřesahuje jeden rok.

Jeho jedna forma přechází v jinou:

**PENÍZE → MATERIÁL → NEDOKONČENÁ VÝROBA →
HOTOVÉ VÝROBKY → POHLEDÁVKY → PENÍZE**

2 základní podoby OM:

- a) **věcná forma** (zásoby),
- b) **peněžní forma** (pohledávky, peníze, krátkodobé cenné papíry).

Zásoby

1) Nakupované zásoby

I. Skladovaný materiál

- a) suroviny (základní materiál),
- b) pomocné látky,
- c) provozovací látky,
- d) náhradní díly,
- e) obaly,
- f) drobný hmotný majetek.

II. Skladované zboží

2) Zásoby vlastní výroby

- a) nedokončená výroba,
- b) polotovary vlastní výroby,
- c) hotové výrobky,
- d) zvířata.

Pohledávky

- P. vůči odběratelům = vyfakturované, dosud nezaplacené dodávky zákazníkům.
- Obdobný charakter mají zálohy.

Krátkodobý finanční majetek

= **cenné papíry majetkové povahy** (akcie, podílové listy), které jsou určeny k prodeji do jednoho roku od jejich pořízení nebo

dlužné cenné papíry (dluhopisy, obligace, pokladniční poukázky, směnky), které podnik drží za účelem obchodování s nimi.

Oceňování oběžného majetku

- 1) **Zásoby**: nakoupené – pořizovací cenou,
vlastní výroby – vlastními náklady,
- 2) **Peníze** (v hotovosti nebo na účtech) – jmenovitou hodnotou,
- 3) **Pohledávky** – jmenovitou hodnotou, kterou lze snížit o hodnotu nedobytných pohledávek,
- 4) **Krátkodobý finanční majetek** – pořizovací cenou.

Oceňování pohybu zásob na skladě

- 1) Metoda FIFO** – materiál, který přišel do skladu jako první, z něj také jako první odchází a je tudíž oceněn cenou nejstarší dodávky.
- 2) Metoda LIFO** – materiál, který přišel do skladu jako poslední, z něj odchází jako první a je tudíž oceněn cenou nejmladší dodávky. Není v ČR povolena.
- 3) Průměrnou pořizovací cenou** – cenou zjištěnou váženým aritmetickým průměrem z individuálních pořizovacích cen a množství zásob na skladě. Nutné počítat min. jednou měsíčně.

Příklad 4: Princip metod FIFO, LIFO, prům. PC

Tab.: Pohyb materiálu během měsíce únor

Datum	Pohyb	kg	Cena Kč/kg
4. 2.	příjem	100	18
12.2.	příjem	150	17
14.2.	příjem	250	15
26.2.	výdej	270	?

Oceňte výdej materiálu ze skladu ze dne 26.2. použitím tří metod a porovnejte. Určete cenu jak výdeje, tak za 1 kg.

Příklad 4: řešení 1/3 (FIFO)

Cena za 1 kg materiálu

$$\frac{100 * 18 + 150 * 17 + 20 * 15}{270} = 17,22 \text{ Kč / kg}$$

Ocenění výdeje:

$$100 * 18 + 150 * 17 + 20 * 15 = 4 \text{ 650 Kč}$$

Příklad 4: řešení 2/3 (LIFO)

Cena za 1 kg materiálu

$$\frac{250 * 15 + 20 * 17}{270} = 15,15 \text{ Kč} / \text{kg}$$

Ocenění výdeje:

$$250 * 15 + 20 * 17 = 4 \text{ 090 Kč}$$

Příklad 4: řešení 3/3 (Průměrná pořizovací cena)

Průměrná pořizovací cena za 1 kg materiálu

$$\frac{100 * 18 + 150 * 17 + 250 * 15}{500} = 16,20 \text{ Kč / kg}$$

Ocenění výdeje:

$$270 * 16,20 = 4\ 374 \text{ Kč}$$

Faktory ovlivňující majetkovou strukturu

- a) **odvětví a typ podniku** (průmyslový vs obchodní podnik),
- b) **finanční politika podniku** (podíl likvidního majetku).

Optimální výše majetku podniku = taková, která zabezpečuje normální chod podniku s co nejnižšími náklady!

Děkuji za pozornost

Tato přednáška byla inovována v rámci projektu EduCom
CZ.1.07/2.2.00/15.0089

EduCom - Inovace studijních programů s ohledem na
požadavky a potřeby průmyslové praxe zavedením inovativního
vzdělávacího systému "Výukový podnik"